

The Project Gutenberg eBook of Riita-asia: Ilveilys yhdessä näytöksessä

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Riita-asia: Ilveilys yhdessä näytöksessä

Author: Roderich Benedix

Translator: August Ahlqvist

Release date: October 15, 2008 [eBook #26926]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK RIITA-ASIA: ILVEILYS YHDESSÄ NÄYTÖKSESSÄ
***

Produced by Tapio Riikonen

RIITA-ASIA

Ilveilys yhdessä näytöksessä

Kirj.

R. BENEDIX

Saksan kielestä mukailemalla suomentanut

A. Oksanen [August Ahlqvist]

Helsingissä,
J. C. Frenckell ja Poika, 1895.

HENKILÖT:

Ruotsila, | rusthollareja.

Lind, |

Vingler, asianajaja.

Kaski, polisivankilan vartija.

Yövärtija.

Polisimies.

Tapaus Helsingissä.

Lyhyt katu. Oikealla kädellä kartano, jonka ikkunat ja ovi ovat kadun tasalla; oven päällä on

ravintolan kyltti. Yö.

ENSIMÄINEN KOHTAUS.

Ruotsila, Vingler (tulevat vasemmalta).

RUOTSILA (jolla kaikki taskut ovat täynnä riitapapereja). Hiisi, kuinka pitkät matkat täällä, tässä teidän pääkaupungissanne ovat! Jo toista tuntia olemme astuneet.

VINGLER. Nyt olemmeki jo perillä. Majatalonne on tässä.

RUOTSILA. Aivan oikein. (Katselee ympärillensä.) Niin on, nyt vasta tunnen paikat. Te teitte, herra herrassyörinki, minulle suuren hyvän sillä, että läksitte minua saattamaan; en olisi päivälläkään osannut sieltä kotiin, saatikka yöllä.

VINGLER. Ei siitä mitään, herra Ruotsila, minulle se ei suurta väärää tehnyt. Vaan missä te pidätte majaa näin vähäisessä ravintolassa? Teidän vertaisenne mies varoissa!

RUOTSILA. Elkää joutavia; talonpojalle on tämä majatalo kyllä hyvä.

VINGLER (edellensä vaan ystävällisesti liehakoiden). No, no herra Ruotsila, kuinka niin voitte puhua? Te olette rusthollin isäntä, rikas mies! Ho hoo, te ette vaihtaisi elämätänne monen kanssa niistä, jotka kaupungissa ovat suuria herroja.

RUOTSILA. Mitä turhaa, antakaa minun olla, mikä olen. Teidän, kaupungin herrojen kanssa pitää olla varuillansa. Silmäin edessä kutsutte meitä herra rusthollariksi, pehmittääksenne meitä, ja seljän takana, meitä hyvästi nyljettyänne, nauratte talonpojan tolvanalle. Jos minä olisin ottanut majan jossakussa teidän suurista hotelleistanne, joissa kynttilästä, kuin sitä maata pannessaan vähän polttaa, saa maksaa viisikymmentä penniä, niin olisin saanut maksaa niinkuin iso herra, ja talonväki olisi minua kumminkin pitänyt talonpoikana. Mitä turhaa, minä pidän majaa tässä paikassa, jossa jo isä-vainajanikin maailmassa on pitänyt kortteeria.

VINGLER. No, no, herra Ruotsila, kovin pahaa ajattelette meistä kaupunkilaisista; tokihan muutamia meistä rehellisinäkin pitänette?

RUOTSILA. Niin, ystävä-kulta, herrassyörinki-kulta, asianajaja-kulta, ei niitä monta ole. Teistä kaupunkilaisista ei ole mihinkään, ja me maalla emme ole parempia. Yksi toistansa pettää, ja joka sen paraimmin tekee, sen puolella on oikeus.

VINGLER. Ettehän tätä kumminkaan minusta sanone?

RUOTSILA. Ah, elkää panko pahaksi, vaan minulla on omituinen juomapääni; viini, jota joimme, oli hyvää, ja silloin puhun minä aina suuni puhtaaksi. Teitä en tuolla puheellani juuri tarkoittanut, minä rakastan teitä räkninkiinne asti — hahaha? räkninkiä, ystäväiseni, räkninkiä ymmärrätte te kirjoittaa kuin mies!

VINGLER. Vaan, hyvä Ruotsila, jos tietäisittekin mitä huolta minulla on ollut teidän asiastanne, mitä vaivaa ja respeliä — teidän riitaveljenne on niin uppiskainen!

RUOTSILA (vihastuu silmittömästi). Se tulen-ruoka! Älkää muistuttako minulle häntä, se saattaa sappeni kiehumaan! — Se mies katkeroittaa koko elämäni. Näettekö, herra herrassyörinki, minä voisin elää aivan iloisena ja tyytyväisenä, jos sitä roistoa ei olisi! Minulla on hyvä tila, terveet lapset, kelvollinen vaimo, minulla on kaikkea, mitä ihminen elääksensä tarvitsee — vaan tuo paholaisen Lindi vihastuttaa riidallansa minut kuoliijaaksi.

VINGLER. Ja kumminkin on oikeus täydellisesti teidän puolellanne.

RUOTSILA. Sehän se juuri onkin pääasia. Isäni on kyllä monesti siitä puhunut, että tämä kalalampi on ollut jo ukollani; itse olen tässä lammessa poikana uinut ja kalastellut — ja nyt tulee tämä lemmon Lindi ja tahtoo riidellä lammen minulta pois!

VINGLER. Se on hirmuista!

RUOTSILA. Vaan minä en uhallakaan anna perää! Ja vaikka se maksakoon koko minun eloni ja oloni, niin ei hänen pidä voittaman!

VINGLER. Aivan niin, oikeus on aina oikeus!

RUOTSILA. Seitsemän ajastaikaa on tämä riita jo kestänyt! Näinä seitsemänä vuotena on minulla

ollut harmia enemmän kuin koko lampi maksaa.

VINGLER. Sitä suurempi on ilonne, kuin kerran voitamme asian!

RUOTSILA. Se hävitöin koira, tuo Lindi! Tulee kymmenkunta ajastaikaa takaperin, mistä lienee tullutkin, ja ostaa naapuri-vainajaan tilan. Minä ajattelin heti, että ei tuosta miehestä näy olevan mihinkään, Semmoiset maankulkijat ovat aina heittiöitä! Kelvollinen mies pysyy paikoillansa, istuu, missä esi-isät ovat istuneet, eikä ajattele enempää kuin nekään ovat ajatelleet!

VINGLER. Aivan oikein, vaan muna tahtoo aina olla viisaampi kanaa!

RUOTSILA. Mutta semmoisille miehille, kuin Lindi on, ei ole missään hyvä olla; ne eivät voi pysyä missään, heidän paha sisunsa ajaa heitä aina paikasta paikkaan, ja näin kuljeksivat he ympäri maailmata!

VINGLER. Oikein, aivan oikein; ei se kelpaa! Pysy paikallasi ja elätä henkeäsi rehellisesti!

RUOTSILA. Muuttaa sitten minulle naapuriksi. Alussa tuo kuitenkin meni mukiin; me sovimme keskenämme kuta kuinkin, kunnes hän kerran tulee minun tyköni ja sanoo tahtovansa rakentaa myllyn ja vaatii minua luopumaan lammestani. Minä arvattavasti en tähän suostunut. Esi-isämme ovat jauhattaneet jauheensa kolmen virstan päässä Siikakosken myllyllä ja niin mekin voimme tehdä. Vaan kuin minä näin muotoin en suostunut hänen tuumiinsa, tulee se kanalja ja sanoo yht'äkkiä että kalalampi muka oikeutta myöten kuuluu hänen tilaansa, vetää kaikenlaisia vanhoja riita-kirjoja, karttoja ja muuta törkyä eteeni ja tahtoo pakoittaa minua luopumaan lammestani.

VINGLER. Se on hirmuista!

RUOTSILA. Vaan tässäpä tapasikin miehen. Minä olen oikea talonpoika, joka en pelkää riita-asiaa, kestäköön se vaikka sata vuotta! Siitä vetää Lindi minut oikeuteen.

VINGLER. Vaan kyllä me olemmekin häntä haudelleet! Rakentakoon hän myllynsä mihin tahtoo, vaan teidän lammestanne ei hän siihen vettä saa.

RUOTSILA. Vettäkö? ei niin kauhallista saa hän minulta, vaikka jalkojeni juureen kuolisi janoon, mokoma roisto. Näittekö tämä aamuna, kuin hän tuli meille vastaan senaatin rapuilla, miten se veitikka naamaansa väänteli ja oli leppyisä olevinaan? Vaan minua ei hän pehmitä!

VINGLER. Aivan oikein, pitäkää vaan päätie.

RUOTSILA. Ja kohtahan se nyt saadaankin jo päätös, eikö niin, herra herrassyörinki?

VINGLER. Aivan kohta, herra Ruotsila, korkeintaan parin kolmen viikon perästä! Ja meidän pitää voittaa, luottakaa vaan minuun!

RUOTSILA. Ja jos emme voita, niin alamme riidan uudestaan!

VINGLER. Se ei ole tarpeen, me emme voi tapata!

RUOTSILA. Hyvä, herra herrassyörinki hyvä. Lihavan sian lähetän teille vielä päälle päätteeksi, kuin tuomion kerran saan käsiini.

VINGLER. Se ilahuttaa minua jo edeltä-käsin, ja hyvälle se tulee minusta maistumaan.

RUOTSILA. Ja nyt hyvää yötä, herra herrassyörinki! Minua nukuttaa. Onkin jo kello kaksitoista, ja me maalaiset emme ole tottuneet näin yökausia valvomaan. Meillä sanotaan aina: illan virkku —

VINGLER. — aamun torkku, sen tiedän minäkin hyvin, herra Ruotsila. Levätkää siis rauhallisesti. Kolmen viikon perästä saatte tuomion. (Antaa hänelle kättä ja menee pois).

RUOTSILA. Hyvää yötä, herra herrassyörinki, terveisiä paljon kotiinne! (Soittaa majatalon ovikelloa). On sitäkin kalu, tuota asianajajaa; varjele Jumala ihmistä joutumasta tuommoisen ahman kynsiin. (Soittaa). Räkningit ne tekevät vaivoistansa semmoiset, että silmät ovat niitä katsoessa nuljahtaa päästä, ja maksaja ei koskaan tiedä, minkä edestä maksaa, kuin räkninki aina on ruotsiksi kirjoitettu. (Soittaa). Jos ei oikeuteni tässä asiassa tulisi kysymykseen, niin saisi koko lampi olla vaikka hiiden kattilassa; vaan niinkuin asia nyt on, niin ennenkuin Lind-ryökäleelle annan perää, ennen hukutan itseni siihen. (Soittaa). No, mikä sillä rengillä on, kuin jos rankkia olisivat juoneet! Meillä kotona nousevat jo kohta ylös, ja täällä maataan vasta ensimmäistä unta. (Koputtaa akkunaa, aina kovemmin ja kovemmin). Ehkä tämä paremmin kuuluu kuin tuo kello-rämpä. Avatkaa, pyövelän ruuat! (Särkee ruudun). No saakeli, tuopa nyt oli ilkeä. Vaan äläpä huoli: jos avaan akkunan, niin voin siitä mennä porstuaan ja

porstuasta pääsen yläkerran portaille.

TOINEN KOHTAUS.

Ruotsila, yövartija ja polisimies (tulevat vasemmalta).

YÖVARTIJA (hiljaa). Tuon otamme kiinni.

RUOTSILA. Särkyneen ruudun saavat panna räkninkiinsä, ei se suurta tee — sille lemmon rengille olisi minun kumminkin pitänyt antaa juomarahaa, niin olisi hän ollut valppaampi. (Rupée sillä välin akkunasta sisään menemään).

POLISIMIES (on hiivinyt likemmäksi, tarttuu häneen). Ahaa, oletkos nyt kiinni?

RUOTSILA. Kuka se on?

POLISIMIES. Ahah sinä, hirteinen, vieläkö kysyt?

RUOTSILA. Mitä te minusta tahdotte miehet?

POLISIMIES. Panemme sinut kurraan, poikanen, huomeisaamuna sanoo sitten majuri, mitä muuta saat.

RUOTSILA. Mutta mistä syystä?

YÖVARTIJA. Sitä vehnänen on! Rupee yöllä kaikkien maatessa akkunasta sisään menemään, ja vielä kysyy, mistä syystä hän kurraan pannaan!

RUOTSILA. Olkaa siivolla, minä asun tässä.

POLISIMIES. Vai niin! Milloinkas tässä on ruvettu akkunan kautta sisään kulkemaan?

RUOTSILA. Eivät auaisseet.

YÖVARTIJA. Aivan oikein, sinunlaisellesi miehelle kokee jokainen sulkea asuntoansa.

RUOTSILA. Vaan kuulkaa toki, mitä sanon!

POLISIMIES. Mitä siinä on paljo kuulemista! Jos olette syytöin, niin voitte sen huomenna todistaa.

RUOTSILA. No, elkkää nyt hulluksi ruvetko — tässä (etsii rahakukkaroansa) — ottakaa juomarahaa ja laskekaa minut irti — piru vieköön, eikö rahakukkaroni ole poissa!

YÖVARTIJA. Ahaa, se unohtui varmaan viinikauppaan —

POLISIMIES. No, nyt on suuta jo kyllin pieksetty! pois!

RUOTSILA. Mutta herättäkää edes talonväki —

YÖVARTIJA. — siinä olisi paljon tekemistä. Mitä niistä pitkistä puheista on, tässä on särety ruutu, akkuna auki, mies akkunaan nousemassa — se on sisään-murtauminen. Sentähden käy pois! (Ottaa häntä kiini käsipuolesta).

RUOTSILA. Mutta kuulkaa toki, mitä sanon; minä olen rusthollari
Ruotsila.

POLISIMIES (jälleen tarttuen ja häntä pois taluttaen). Ha, ha, kyllähän rosvot aina nimiä löytävät!

YÖVARTIJA. Ja tänä yönä saatkin olla rusthollarina.

POLISIMIES (nauraen). Oikein, Sipi, kyllä Kaski rustaa hänelle ovet kiini, ett'ei suinkaan pääse liiksi lentelemään! (Vievät Ruotsilan väkisen oikealle pois).

Muutos.

Vankila.

Keski-ovi. Oikealla kädellä uuni, jossa tuli on sammumaisillansa. Oikealla ja vasemmalla puolella, lähellä peräseinää, kaksi sänkyä vuoteiden kanssa. Nämä seisovat seinästä ja peräriipusta niin paljon ulkona, että hyvin voipi käydä niiden ympäri. Etupuolella, oikealla ja vasemmalla kädellä, kaksi pientä pöytää, kummanki luona tuoli.

KOLMAS KOHTAUS.

Lind, Kaski.

KASKI (kynttilä kädessä, avaa oven). Tulkaa vaan pois tänne sisään!

LIND (päällystakki päällä, taskut täynnä riitakirjoja). Vaan vielä kerran sanon teille, että minä olen rusthollari Lind Janakkalasta.

KASKI (kuivakiskoisesti). Saattaa olla!

LIND. Minä tulin tänä päivänä kaupunkiin valvomaan erästä riita-asiaani.

KASKI. Saattaa olla!

LIND. Mutta milläs oikeudella minut voidaan panna kiinni?

KASKI. No, sen tekevät teidän omaksi hyväksenne. Kukaties olisi teidät varastettu.

LIND. Ei tässä sukkeluuksianne tarvita — minä kysyn, miksi minut pannaan kiinni?

KASKI. Oikeutta myöten se ei koske minuun, vaan saatan sen kumminkin sanoa teille. Te kuljeksitte öisellä ajalla katuja pitkin, ette ole kaupungin asukas, ettekä tienneet, missä asutte. —

LIND. Paha henki, minä olen äkkinäinen kaupungissa enkä löytänyt sitä katua, jolla asun!

KASKI. Saattaa olla!

LIND. Ja majataloni nimi on unohtunut mielestäni.

KASKI. Saattaa olla!

LIND. Semmoinen vahinko saattaa tapahtua kelle hyvänsä. Vaan ei semmoisesta syystä ihmisiä vielä kiinni panna.

KASKI. Yövarkaudet enenevät päivä päivältä. Yöpartijoilla on kova käsky ottaa kiinni kaikki, jotka vähänkään näyttävät epäluulonalaisilta. Ja epäluulonalaiselta te näytätte, sitä ette voine kieltää?

LIND (polkee jalkaa). Tämä on helvetin komento teidän kaupungissanne!

KASKI (aivan tyynesti). Se on oikein, kirotkaa nyt vähän, että sydämmenne tyhjenee, se tekee aina ihmisen levollisemmaksi. Hyvää yötä myös! (Aikoo lähteä pois).

LIND. Älkää vielä menkö! Oikeinko todella minun nyt pitää jäädä tähän?

KASKI (kummastuen). Vieläkö sitä epäilette? Meidän aika on niin uskomaton! Näettekö, yöpartija on ottanut teidät kiinni, patrulli on tuonut teidät tänne, ja minä panen teidät lukon taakse, jokainen täyttää näin velvollisuutensa; hyvästi järjestetyssä valtakunnassa tarttuu kaikki toinen toiseensa kauniisti kiinni, niinkuin hampaat myllyn rattaassa!

LIND. No, koska hänestä muutoin ei päässe! (Heittää lakkinsa ja päällysvaatteensa vasemmanpuoliselle vuoteelle). Koskas minut sitte lasketaan irti?

KASKI. Sitä en minä tiedä.

LIND. Mitä, saatana?

KASKI. Jos te rusthollari Lind olette, ja sen herra polisisihtierille voitte todistaa —

LIND (keskeyttäen). Eihän hän tarvitse muuta kuin katsoa papereihini —

KASKI. — niin pääsette jo huomenna ulos. Vaan jos rosvo olette, niin tulette kämnerin-oikeuden eteen, sitten läänin vankihuoneeseen, sitten taas oikeuden eteen ja viimein Viaporiin; hyvästi järjestetyssä valtakunnassa tarttuu kaikki toinen toiseensa kauniisti kiinni, niinkuin hampaat myllyn rattaassa.

LIND. Juokse nyt hiiden-kattilaan, olenko minä rosvon näköinen?

KASKI. Miksikä ei; kunniallisten ihmisten ja rosvojen välillä ulkonäössä ei ole mitään eroitusta. Jos rosvot heti tunnettaisiin ulkonäöstänsä, niin eipä oikeuksilla sitten olisikaan paljo työtä.

LIND. No, loppuneehan tuo yökin kerran! (Heittäytyy vasemmanpuoleiselle tilalle). Lempo, kun on

kova!

KASKI. Kyllä sillä toimeen tulee, on niitä kovempiakin! Vaan kuin hyvän oman-tuntonne panette aluiseksenne, niin nukutte pian.

LIND. Mutta onhan tuossa toinenkin makuusija! Enkö minä siis tule yksin olemaan tässä?

KASKI. Kukapa sen tietää: jos vielä toisenkin tän' yönä ottavat kiinni, niin tulee sekin pantavaksi tänne. Hyvää yötä! (On lähtemässä).

LIND. No pimeässäkö minun pitää täällä kököttää?

KASKI. Se on tietty. Kello yhdeksän jälkeen ei vankihuoneessa saa olla valkeata!

LIND. Vaan jos maksaisin?

KASKI. Hm — se on toista — tosin ei se ole aivan oikein — vaan pitäähän lähimmäistensä sen verran auttaa!

LIND. Niin muodoin saan rahallani —?

KASKI. — rahalla saa kaikkea maailmassa.

LIND. No, niin pitää minunkin saaman! Hekkää, ystäväiseni, tuossa on rahaa, hankkikaa minulle putelli viiniä ja iltainen, ja jättäkää tämä kynttilä tänne!

KASKI (paneer kynttilän vasemmanpuoleiselle pöydälle). Hyvä, herra Lind, te saatte heti, mitä tahdotte. (Pois).

NELJÄS KOHTAUS.

LIND (yksinänsä, vetää paperit taskuistansa, paneer ne päänalaiseksi tilallensa, niiden päälle takkinsa, jonka riisuu päältänsä, lakkinsa paneer päähänsä ja vetää sen korvillensa. Sitten rupeaa pitkällensä vuoteelle ja peittäytyy päällysnutullansa. Kaikki tämä tapahtuu seuraavan puheen kuluessa).

Hiiden seikka! Sekö paha henki minun teatteriin vei! Mutta kuinka voivat teateriherratkin pitää näytelmää, joka kestää kello seitsemästä kello yhteentoista, ja josta rehellinen ihminen ei ymmärrä sanaakaan. Ja kuinka voivat laskea teaterin niin täyteen ihmisiä, ett'ei kukaan pääse sieltä pois? Ja tässä paholaisen kaupungissa ovat kaikki kadut aivan yhdennäköisiä — minun olisi taitanut pitää kääntyä vasempaan käteen, silloin kuin käännyn oikeaan, niin olisin majataloni löytänyt! Ja että senkin lemmon paikan nimi piti unhottaani! Se juuttaan riita, siitä ei ole muuta kuin alinomaista harmia ja vastusta. Se ilkiö, tuo Ruotsila, kiusaa minua jo kahdeksatta vuotta tällä riidalla, ja koko tällä ajalla ei minulla ole ollut yhtään oikein iloista hetkeä! Vaan, Luojan kiitos, kolmen viikon perästä se nyt viimeinkin taitaa loppua. Jos minä en voita, niin ei sitten maailmassa enää olekaan oikeutta! No, no, minun asianajajani on julma mies, sitä ei kukaan voi kieltää. (Nousee istuallensa.) Hm, välttää tämä yhdeksi yöksi.

VIIDES KOHTAUS.

Lind, Kaski, Ruotsila.

KASKI (avaa oven, vielä ulkona). Tässä ei auta tinkiminen, kenen vahtimiehet ovat minulle jättäneet, sen panen minä lukon taakse; hyvästi järjestetyssä valtakunnassa tarttuu kaikki toinen toiseensa kauniisti kiinni, niinkuin hampaat myllyn rattaassa! Pois sisään, siellä on jo seuraa!

RUOTSILA (tulee). No, niin ottakoon teidät kaikki, mitä kaupungissa on, se ja se!

KASKI, Se on oikein, kirotkaa vähän, niin kevenee sydämmenne! Kaikki vangit tekevät niin. (Pois).

LIND (joka on noussut istuillensa, kuuntelee tarkasti).

RUOTSILA. Tämä siivoa on! (Menee etupuolelle, heittää päällystakkinsa oikeanpuoleiselle tilalle ja keksii samalla Lind'in).

LIND (istuu ja katsoo tarkasti häneen).

RUOTSILA. Kuka — (huutaen) Lindihän se on!

LIND (yhtä haavaa huutaen). Ruotsila! (Hyppää ylös, juoksee ovelle ja kolkuttaa sitä). Vanginvartija

hoi, lukitsija, vahtimies, vartija, polisimies! (kolkuttaa).

RUOTSILA (juoksee, Lind'in ylös-hypätessä, peljästyneenä tilansa taakse Lind'in kolkuttaessa). Hoi yövartija, pranvahti, sianpistäjä, siltavouti, kersantti, makkaransyöjä, vahtimestari, kasakki, raastuvanpalvelija! Millä näistä lukemattomista nimistä mainitaan sitä miestä! Kuulkaa hoi!

(Avainten helske kuuluu ulkoa).

LIND (vetää takin päällensä). Jumalalle kiitos, se tulee jo. Tätä vielä tarvittiin!

KASKI (tulee). Mikä mölinä täällä syntyi? Mikä teitä vaivaa?

LIND. Vanginvartija, tuon miehen kanssa en minä voi jäädä yhteen!

RUOTSILA (tulee sängyn takaa). En minäkään hänen kanssaan, antakaa minulle toinen huone!

KASKI (kuivakiskoisesti ja tynesti). Vieläpä muuta!

LIND. Älkää arvelko kauan, se on aivan mahdotointa, että me voisimme olla yötä samassa huoneessa.

RUOTSILA. Minun pitäisi peljätä hengen vaaraa tuon miehen kanssa!

KASKI. Ohoo!

LIND. Entäs minun? Se on vielä kysymyksen alainen asia, kumpiko meistä suurempaan hengen vaaraan joutuisi!

RUOTSILA. Vanginvartija, eroittakaa meidät!

KASKI. Se ei käy laatuun.

LIND. Kuinka?

RUOTSILA. Sen pitää käydä laatuun!

KASKI. Minulla on selvä asetus asiasta. Vangitut sijoitetaan huoneisiin sitä myöten kuin tänne tulevat. Tähän huoneeseen kuuluvat numerot seitsemän ja kahdeksan. Vasta sitten kuin tämä huone on täysi, saan toisen ottaa.

LIND. Vaan kuulettehan —

RUOTSILA. Me joudumme suureen vaaraan, jos jäämme yhteen!

KASKI. Rupeatteko tappelemaan?

RUOTSILA. Tuo lyö minun kuoliijaaksi!

LIND. Tuo myrkyttää minun!

KASKI. Hm, hm, sitä en minä voi auttaa, sitä pitää minun katsastaa. Jos täällä kukaan lyödään kuoliijaaksi, niin minä ensin annan siitä raportin, sitten tulee sihteeri ja katsoo asian paikalla, sitten tulee se kämnerinoikeuden eteen, sitten pannaan tekijä läänin-vankihuoneeseen. Hyvästi järjestetyssä valtakunnassa tarttuu kaikki toinen toiseensa kauniisti kiinni, niinkuin hampaat myllyn rattaassa!

RUOTSILA. Jassoo, te ette siis tahdo antaa minulle toista huonetta?

RASKI. Minulla ei ole toista huonetta!

LIND. Meidän täytyy siis olla yhdessä?

KASKI. Niin säätää asetus!

RUOTSILA. Olkoon sitte teidän vastuunne päälle! (vetää hänen syrjään). Lindihän se on tuo, ettekö sitä heittiötä tunne?

RASKI. Vai niin?

LIND (vetää hänen syrjään). Ruotsilahan se on tuo, se häijymäinen pejuoni!

RUOTSILA (niinkuin edellä). Ilkein konna koko Janakkalassa!

KASKI. Saattaa olla!

LIND (niinkuin edellä). Pahin mustalainen koko pitäjäässä!

KASKI. No, elähän mitään! No, levätkää rauhassa! (Rupée lähtemään).

LIND. Vaan kuulkaa nyt toki!

KASKI. Jassoo, ilta-ruokanne — sen saatte paikalla, muusta minä en rupee puhumaan. (Pois).

LIND ja RUOTSILA (lähtevät hänen perästensä, vaan kuin ovella yhtyvät toinen toiseensa, pakenevat he pelästyneinä kumpikin sänkynsä taakse, jossa kävelevät edes takaisin, välistä aina vihaisesti katsoen toinen toistansa).

LIND (itseksensä). Kaiken hyvän päälle vielä tätä tarvittiin!

RUOTSILA (itseksensä). Jos minä sen roiston voisin myrkyttää!

LIND (its.). Kyllä se on mies minut maatessani murhaamaan!

RUOTSILA (its.). Jos se tulee päälleni, niin olen onnetoin, sillä hän on paljoo vahvempi kuin minä!

LIND (its.). Minä en uskalla ruveta maata!

RUOTSILA (its.). Minun pitää olla varuillani!

LIND (its.). Ja eihän tää yökään ikäänsä kestäne!

RUOTSILA (its.). Kolmen viikon perästä ovat asiat toisin. Jos hän tulee kulungit maksamaan, niin täytyy hänen myöä karjansa ja kartanonsa, ja niin pääsemme hänestä viimeinkin.

KASKI (tulee, tuopi paistia, kurkkuja, putellin viintä, levittää liinan vasemmanpuoleiselle pöydälle ja panee ruuan sille). No, herra Lind, on tässä nyt rasvainen pala paistia ja pari kurkkua.

LIND (istuutuu ja syöpi). Tarpeen se olikin, minulla on nälkä.

RUOTSILA (itseksensä). Hm, kylläpä se hyvälle haisee! Lempo, minulla käy kun kaikki veden valtaan, — minulta jäi iltanen syömättä, ja kuin noin koko illan juopi eikä mitään syö, niin tulee tuima. (Korkealla äänellä). Kuulkaas, hyvä ystävä, ettekö minullekin voisi hankkia jotain syötävää?

KASKI (osottaa kättänsä, niinkuin rahaa saadakseen). Hyvin kyllä, mutta sukkelaan, nyt on jo myöhä, pitää sitä minunkin levolle päästä.

RUOTSILA (etsii taskuistansa). Saakeli, nyt vasta muistan, että rahakukkaroni unohtui viinikauppaan.

KASKI. Vai niin? Se on paha! (Aikoo lähteä).

RUOTSILA (tarttuu häneen). Vaan, hyvä ystävä, pankaa tämä nyt omista rahoistanne huomeiseen aamuun asti, niin kyllä minä sen teille paraiten maksan.

KASKI. Ei, siihen kauppaan en minä rupea!

RUOTSILA. Minä olen rusthollari Ruotsila Janakkalasta.

KASKI. Se on teille sangen hyvä!

RUOTSILA. Jumalan nimessä, kunniallinen mieshän minä olen!

KASKI. Niin, vaan kunniallisuutenne tähden ei teitä ole kiinni-pantu.

RUOTSILA. Kuinka niin?

KASKI. Hm, niin, juohtui mieleeni, että te olette "Suomessa" särkeneet ruudun ja tahtoneet akkunasta sisään mennä.

RUOTSILA. Minä tahdoin päästä sisään!

KASKI (vieksaasti nauraen). Aivan oikein.

RUOTSILA. Ovet olivat kiinni!

KASKI. Aivan oikein.

RUOTSILA. Eikä kukaan tullut avaamaan!

KASKI. Aivan oikein.

RUOTSILA. Ah, te ette ymmärrä minua!

KASKI. Saattaa olla! Hyvää yötä! (Aikoo lähteä).

RUOTSILA. Vaan ottakaa toki sanani korviinne!

KASKI. Minä otan kernaammin rahaa käteeni. Lainata en tahdo kellekään. Onhan tämä toinen herra ystävänne, eikö hän voi panna edestänne?

RUOTSILA. Mikä teille mieleen juolahti?

KASKI. No, niin minä lähden makaamaan. Tämä on viimeinen kerta täällä käydäkseni, nyt saatte koputtaa ja huutaa niin paljon kuin tahdotte, pitää sitä minunkin saada levätä vähän. (Pois).

RUOTSILA (kävelee pitkin huonetta edes takaisin ja katsoo Lind'ia, joka syö). Se on uppiniskainen mies, tuo vartija. No, jos nyt se yövartija olisi edes mennyt asianajajani, herrassyörinki Vingler'ia hakemaan, niinkuin lupasi, niin tulisi se ehkä ja vapauttaisi minut täältä. Vaan pitäneekö yövartija sanaansa, eihän minulla ollut hänellekään antaa juomarahaa! Voi mikä hirmuinen nälkä minulla alkaa olla! (Tulee aina lähemmäksi ruokapöytää ja nuuskii). Voi, kuinka tuo hyvälle haisee. Jos ei muuta, niin poltanpahan edes piipun tupakkia, tupakin sanotaan karkoittavan nälän. (Vetää piipun taskustansa ja täyden tupakkikukkaron, jonka panee pöydälle. Sytyttää piippunsa). Unen sanotaan ajavan nälän pois — vaan minua ei nukuta, mieleni aaltoaa liiaksi. Ja toisekseen ei tuota tulenruokaakaan, tuota Lind'ia, ole paljon uskomista, hän voisi maatessani kuristaa kulkkuni.

LIND (työntää ruuan edestänsä pöydän toiselle laidalle). Ruoka ei maista minusta millekään; joka ei ole tottunut, siitä ei käy syöminen näin myöhään. (Vetää piippunsa esiin). Piipun tupakkia tuota vielä voisi polttaa — makaamisesta ei kumminkaan taida tulla mitään, koska ei Ruotsilakaan vielä näy laittauvan maata. (Etsii taskuistansa).

RUOTSILA. Se herkesi jo syömästä. Minulle olisi kyllä tähteistä, vaan ne jäävät nyt noinikään tyhjiin seisomaan!

LIND. Hitto' enkö ole tupakkikukkaroani pudottanut, vai lienee sen teaterissa taskustani joku varastanut.

RUOTSILA. Näkyyhän siinä olevan kurkkujakin — lempo vieköön, vesi herahtelee suuhuni. (Astuu halukkailla katsannoilla Lind'in pöydän sivutse).

LIND (huutaa ylöshypäten). Pois!

RUOTSILA (hyppää takaperin). Mikä hätänä?

LIND. Älä tule kovin lähelle minua!

RUOTSILA. En minä sinua syö!

LIND. Vaan saatat yhtäkkiä lyödä kolahuttaa, kyllä sinut tunnetaan.

RUOTSILA. Kuka sinua koskettaisi! Siksi ovat käteni minulle kalliimmat!

LIND. Saattavat olla. Mutta naapuriesi kanssa et sinä pidä yhteyttä, siihen olet liian ylpeä! Kernaammin kuljeksit kaupungissa renttuherroja kyselemässä.

RUOTSILA. No, etkös sinä tee sitä samaa? Jos olisit niinkuin naapurin olla pitää, niin et tahtoisit minulta kiskoa lampeani.

LIND. Lampi on minun!

RUOTSILA. Vieläkö mitä!

LIND. Kaksi sataa vuotta on se kuulunut minun tilaani.

RUOTSILA. Eikö enemmän? Eikö sitä jo Adami hallinnut teidän puolestanne?

LIND. Myöhemmin, kuin tila kerran oli alaikäisten hoteissa, valtasivat sinun esi-isäsi sen vastoin lakia.

RUOTSILA. Joka sen sanoo, on kelmi! Minun esi-isäni ovat olleet kalalammen isäntiä ikimuistoisista ajoista.

LIND. Onhan minulla tilani vanhat kauppakirjat.

RUOTSILA. Minun ukon-ukkoni on hukkunut siihen lampeen!

LIND. Hyvä olisi, jos sinäkin siihen hukkuisit!

RUOTSILA. Ukkoni on kalastaessaan pudonnut siihen kolmasti.

LIND. Se kartta, jossa entiset rajat ovat määrättyt, on vielä tallella, ja sitä myöten kuuluu lampi minun tilaani!

RUOTSILA. Minun isävainajani siitti siihen säyneitä!

LIND. Kylässä löytyy vielä vanhoja miehiä, jotka puhuvat, että lampi on kuulunut minun tilaani.

RUOTSILA. Minä olen poikana uimaankin oppinut siinä.

LIND. Etkä silloin hukkunut?

RUOTSILA. En, sinulle harmiksi, en hukkunut.

LIND. Ihme, kumma!

RUOTSILA. Mitä?

LIND. Ei roistot vähällä häviä!

RUOTSILA. Ähä!

LIND. Ja mikä hirtettäväksi on luotu, ei se veteen huku!

RUOTSILA. Hyi hävitöin!

LIND. Säti, mitä sätit! Sitähän sinä olet jo kauan tehnyt selkäni takana!

RUOTSILA. Totta varmaan sinä olet minusta hyvää puhunut, eikö niin?

LIND. Kohta tulet varmaan enemmänkin sättimään!

RUOTSILA. Oikeinko todella?

LIND. Kuinhan minä tuomion saan, ja sinun pitää lammesta luopuman!

RUOTSILA. Se on mahdollista. Vaan älä vielä ilku! Lampea et saa, vaan kulunkiräkningen sen saat!

LIND. Minä luotan asianajajaani!

RUOTSILA. Minä kanssa luotan asianajajaani! Herrassyörinki Vingler on taitava mies!

LIND. Sepähän sitte nähdään!

RUOTSILA. Jaa, jaa, kyllä se nähdään! Tämä riita saattaa sinun vielä tilaltasi —

LIND. — eli sinun lampeen, Sen hyvin kernaasti suon, että ähmissäsi hukutat itsesi siihen.

RUOTSILA. Hyi, hyi, sinä olet jumalatoim!

LIND. No, oletko sinä kristitty olevinasi?

RUOTSILA. Enhän minä muka kristitty ole! Mutta koska näin puhut, niin en minä sinulle anna yhtään myöten. Lampi on minun, minun, minun, vaikka sinä tee liitto kaikkien maailman nurkkasihtierien kanssa!

LIND (tulee likemmäksi, katselee häntä ylhäältä alhaalle asti ylenkatseella, käännäksen sitte pois ja kävelee edes takaisin aina piippu hampaissa).

RUOTSILA (seisoo vähän aikaa hölmeyksissä, sitten itseksensä). Nyt se ei näy enää olevan tajussansakaan. (Kävelee edestakaisin, alinomaa vahvasti polttaen).

LIND (itseksensä). Paha henki, että unhotin tupakkikukkaroni!

RUOTSILA (its.). Ei tupakinpolttaminenkaan näy nälkää sammuttavan!

LIND (its.). Ja se haisee niin viehättävälle, varsinkin kuin toinen polttaa!

RUOTSILA (its.). Sydäntäni tuimaa niin! Jos nyt olisimme ystävykset, niin antaisi se ruokansa minulle, koska itse ei kumminkaan syö sitä!

LIND (its.). Ruotsilalla on vielä tupakkia! Jos emme olisi katkeroita vihamiehiä, niin —

RUOTSILA (Korkealla äänellä). Tyhjäähän sinä poltat, Lindi!

LIND. Liikuttaako se sinua?

RUOTSILA. No, no, ei suuttua pidä. Ajattelin vaan, ett'ei sinulla ollut tupakkia, ja minulta liikeneisi joku piippu toisellekin.

LIND. Pidä sinä tupakkisi, kuin et sitä kuitenkaan tarjoa sydämestäsi.

RUOTSILA. Kuin tahdot!

MOLEMMAT (kävelevät edes takaisin ja vaihtavat olopaikkansa, niin että Lind tulee oikealle ja Ruotsila vasemmalle puolelle).

LIND (itseksensä). Vaan, oikein arvelen, eihän siitä mitä olisi, jos häneltä ottaisinkin piipun tupakkia! Mutta eikö se jäljestä päin voisi kerskata auttaneensa minua!

RUOTSILA (itseksensä). En nyt jaksa enää pitää itseäni; kuin hän kääntyy pois päin, otan minä palasen kuin otankin.

LIND (its.). Yö tulee pitkäksi.

RUOTSILA (its.). Nyt, sukkelaan! (Pistää palasen suuhunsa).

LIND (näkee sen ja seisahtaa).

RUOTSILA (kääntyy häneen selin, salataksensa sitä, että puree ruokaa).

LIND (hellemmästi, vähän ajan perästä). Ruotsila, onko teillä nälkä?

RUOTSILA. Mitä se teihin koskee?

LIND. Hm, minä lopetin jo syömiseni, jos tahdotte, niin syökää, siihenhän se jääpi kumminkin!

RUOTSILA. Oikeinko todella? Ja juuri vast'ikään ette tahtoneet edes tupakkipiippuakaan minulta ottaa? Luuletteko minunkaan olevan kärkkäämmän teiltä mitään ilman ottamaan?

LIND. No, niin vaihdamme, minä otan teiltä tupakkia, ja te otatte ruokani.

RUOTSILA (epäilee hetkisen, halukkailla silmillä ruokaa katsellen). No, tehdään niin. (Töytää ruuan ääreen ja syö).

LIND (pistää kiireesti piippunsa Ruotsilan kukkarosta; its.). Sillä miesparalla näkyy olevan aika nälkä. Jos sen ennen olisin tietänyt, ruoka on nyt jo kaikki jäähtynyt! Senpä tähden se olikin niin suulas ja ruokotoin! Kuin ihmisellä ei ole mitään vatsassa, niin ei hän tiedä, mitä tekee. (On pistänyt piippunsa täyteen ja menee toisen pöydän tykö). Antakaa anteeksi, naapuri!

RUOTSILA (kokottaa kynttilää hänelle, syöden). Sytyttäkää vaan!

LIND (sytyttää piippunsa rykien). Ah, — hm, ah tupakkinne on hyvää, naapuri! Kuinka kallista tämä on?

RUOTSILA. Markka viisikymmentä penniä.

LIND. Mistä olette tätä ostaneet?

RUOTSILA. Rinkilän puodista.

LIND. Vai niin, siltä roistolta?

RUOTSILA. Kuulkaa, älkää sitä sanoko, Rinkilä on lankoni.

LIND. Sen tiedän hyvin, kaikki minä tiedän. Hänen tykönänsä, puotikammarissa, sätitään minua lakkaamatta.

RUOTSILA. Kuka sen on sanonut?

LIND. Minä saan kaikki tietää. Ettekö te tällä matkallannekin ole joka ilta olleet siellä koko ystävä-

seuranne kanssa? Eikö minua siellä panetella niin, ett'ei kunniallista karvaa päähäni jätetä.

RUOTSILA. No, ettekös te joka ilta istu "Otavassa" koko ystävä-seuranne kanssa, ja eikö siellä minua ja minun ystäviäni erityisesti parjata? Ja ette te suinkaan taida jättää meissä hivuskarvaakaan tutkimatta!

LIND. Se ei ole tosi; ei siellä parjata ketään, ystäväni puhuvat vaan riita-asiastani ja väittävät minun oikeuttani.

RUOTSILA (aina kiivaammin). Teidän oikeuttanne? Puoli kylää on minun puolellani ja ihmettelee, kuinka te voitte ruveta riitaan minun kanssani!

LIND. Puoli kylääkö? No, niin toinen puoli on minun puolellani. Ja oikeudestanne ei teidän pidä puhua mitään! (Juoksee vuoteellensa ja ottaa yhden niitä riitakirjoja, jotka siihen on pannut). Katsokaa, tässä on ne vanhat kartat, jotka todistavat minun oikeuteni!

RUOTSILA (oli osan riitakirjojansa päällystakkinsa kanssa pannut tilallensa, juoksee nyt sinne ja tuopi myöskin paperin esiin). Ja tässä on minun tilani kartta!

LIND. Ja tässä ovat ulosvedot vanhoista maakirjoista!

RUOTSILA. Ja tässä ovat vanhat kauppakirjat, jotka kaiken selvästi selittävät!

Lind. Ja tässä ovat minun tilani kauppakirjat!

RUOTSILA. Ja tässä on selitys siitä, mitä Kalalampi vuodessa antaa!

LIND. Ja tuossa ovat vierastenmiesten todistukset!

RUOTSILA. Ja tuossa on syyni-instrumentti!

LIND (ottaa vielä paperia taskustansa). Ja tuossa on ensimmäinen valitukseni!

RUOTSILA (tuopi kirjoja taskustansa). Ja tässä on minun vastuuni siihen!

LIND. Ja tässä on kihlakunnanoikeuden tuomio!

RUOTSILA. Ja tässä on supliikki laamanninoikeuteen!

LIND. Tuossa ovat laamanninoikeuden protokollat!

RUOTSILA. Ne samat protokollat ovat minullakin!

LIND. Ja tuossa on förklarinki teidän supliikkiinne!

RUOTSILA. Ja tuossa on hovi-oikeuden tuomio!

LIND. Ja tässä anomuskirjani senaattiin!

RUOTSILA. Ja tuossa selitykseni siihen!

LIND. Ja täällä on — (pistää kätensä povitaskuunsa, ottaa sieltä paperin, katsahtaa siihen ja hämmästy).

RUOTSILA. On se minullakin! (Samoin kuin Lind).

MOLEMMAT (ovat heittäneet riitakirjansa eteensä, niin että niistä on tullut suuri kasa, jonka takana kumpikin seisoo niinkuin varustuksen takana).

LIND (itseksensä). Ah, paha henki, tässähän se on asianajajan räkninki, se ottaa hengen ihmiseltä.

RUOTSILA (itseksensä). Oh tämä kirottu kulunkiräkninki — ah sitä nähdessään toivoisi saatanan ottaneen koko riidan!

MOLEMMAT (katsovat vähän toinen toistansa hyväksyen).

LIND. No, naapuri?

RUOTSILA. Niin, mitäs teillä siinä on kädessänne?

LIND. Hm, ei tämä juuri tähän kuulu.

RUOTSILA. Eikö? Luulin sitä —

LIND. Miksi?

RUOTSILA. Asianajajan räkningiksi.

LIND. Saattaahan tuo sekin olla! Eikös teillä ole sama kappale kädessä?

RUOTSILA. Saattaapa olla! Vaan siitä viisi, lopulla sen kumminkin joku maksaa.

LIND. Joku sen lopulla maksaa!

RUOTSILA. Tuomio lankee kohta!

LIND. Odottakaamme tuomiota!

RUOTSILA. Vaan se pitää kumminkin sanomani teille, Lindi, ett'ei teitä meillä kukaan ole panetellut.

LIND (epäillen). Ohoo!

RUOTSILA (rehellisesti). Ei, naapuri, mitä panettelemiseksi kutsutaan, sitä ei ole koskaan ollut. Se tosin on sanottu, että te olette itsepäinen jo uppiniskainen, että olette riitaisa ja tuittupäinen ja itserakas, vaan vääryyttä tehneenne ei meillä kukaan ole sanonut.

LIND. Sepähän kumma olisi! No, voin minäkin puoleltani sanoa, ett'ei teitäkään ole meillä minäkään roistona pidetty. Meillä on vaan arveltu, että te olette äräkkä ja jäykkä, että olette vähän tyhmä ja suunne-pieksäjä, että olette ahnas ja kateellinen, vaan kunniata-loukkaava ei teistä kukaan meidän joukosta ole sanonut.

RUOTSILA. Hm, vai niin! Aina olen luullut, että siellä on minua hyvinkin pahoin parjattu.

LIND. Totta puhuen, ei muuta kuin minkä sanoin. Vaan teillä, luulen ma, ei minulle ole jätetty kunniallista hivuskarvaa.

RUOTSILA. Ei, Lind, se on ihan väärin; minkä sanoin, se on teistä puhuttu; vaan ei mitään muuta.

LIND. Hm, saattaa olla niin; jaa, jaa, kielenkantajat tekevät kaikki asiat pahemmiksi.

RUOTSILA. Ihmisiä on niin paljo, joilla onkin työnä vaan toisten ärsyttäminen keskinäiseen vihaan.

LIND (puisteleksen). Lempo vieköön, täällä tulee kylmä. Tuli on pesässä sammunut.

RUOTSILA. Ja puutkin ovat loppuneet.

LIND. Tämmöinen syksyinen yö vilustaa aika lailla.

RUOTSILA. Eikä vartijakaan enää tänä yönä tule tänne.

LIND. Kuulkaa, naapuri, minä olen hyvin nähnyt, mikä paperi se teillä tuo on! Antakaapa katsoa räkninkiänne.

RUOTSILA. Annattekos tekin räkninkinne minun katsellani?

LIND. Hekkää! (Vaihtavat laskujansa ja lukevat niitä).

RUOTSILA. Hm, hm.

LIND. Hm, hm.

RUOTSILA (lukien, puoliääneensä muristen). Stämminki!

LIND (samoin). Karttapaperia ja protokollanlunastuksia.

RUOTSILA. Mittarinsyyni ja kartta.

LIND. Kihlakunnanoikeuden tuomio.

RUOTSILA. Veto laamannin oikeuteen.

LIND. Hovi-oikeuden tuomio.

RUOTSILA. Supliikki Senaattiin.

LIND. Matkani Janakkalaan.

RUOTSILA. Postirahaa.

LIND. Vierasten miesten palkat.

RUOTSILA. Hyväntekijäistä siltavouti Kokkelille.

LIND. Putelit viiniä maanmittarille.

RUOTSILA. Ajankulukista.

LIND. Pähängistä.

RUOTSILA. Summa summarum —

LIND. Summa summarum —

RUOTSILA. Hävitöintä!

LIND. Kyll' on osannut ottaa!

RUOTSILA. kuulkaa, naapuri, kyllä tämä riita on teille rahaa maksanut!

LIND. Hoh, ette siitä tekään näy ilman pääsevän.

RUOTSILA. Kylläpä se niin taitaa olla.

LIND. Ruotsila, kuinka paljon arvaatte Kalalammen hinnan?

RUOTSILA. Hm, mitä sille voisi hinnaksi panna — noin jonkun — hm, kukapa sen voipi niin pian sanoa!

LIND. Maksaako se niin paljon kuin tuo asianajajan räkninki tekee? —

RUOTSILA (nopeasti). Jumala varjelkoon, ei kahdeksatta osaakaan!

LIND (syvästi huoaten). Naapuri, päähäni astuu hyvä ajatus.

RUOTSILA. No, mikä se on?

LIND. Kelle meidän riidasta on suurin etu?

RUOTSILA. Kellekäs muille kuin asianajajille, se on aina ollut minun ajatukseni!

LIND. Semmoinen rahasumma!

RUOTSILA. Se on hävitöintä!

LIND. Ja tähän on teidän itsepäisyytenne syynä.

RUOTSILA. Ei, teidän ahnautenne siihen on syynä.

LIND. Jos olisitte alussa ruvenneet sovintoon —

RUOTSILA. — jos ette olisi tahtoneet väkisen rakentaa myllyänne —

LIND. — minun asianajajani sanoi aina, ett'ei minun millään tavalla pitänyt luopuman oikeudestani.

RUOTSILA. Ja herrassyörinki Vingler käski minun pitämään oikeudestani kiinni.

LIND. Ovat ne kyllä seljän takana meille nauraneet!

RUOTSILA. Ja meitä tyhminä talonpojan tolvanoina pitäneet!

LIND. Kuin semmoisen rahan meiltä kiskoivat!

RUOTSILA. Ja kyökkiinsä alinomaa saivat meiltä voita, munia, kinkkuja ja muita.

LIND. Naapuri!

RUOTSILA. Naapuri!

LIND. Eikö olisi parempi ollut —?

RUOTSILA. Siltä se melkein näyttäisi —

LIND. Että olisimme rauhassa? —

RUOTSILA (yht'äkkiä hoksaten). Naapuri, eikö nytkin vielä olisi parempi —?

LIND. Oikeinko todella?

RUOTSILA. Päätetään koko riita ilman asianajajitta?

LIND. Jos tahdotte, niin —

RUOTSILA. Rakennamme myllyn yhtenä!

LIND. Olkoon menneeksi!

RUOTSILA. Annetaan lampi värteerata!

LIND. Se on oikein!

RUOTSILA. Ja minä saan puolen hinnasta!

LIND. Sen saatte kernaasti!

RUOTSILA. Lyödäänkö kättä?

LIND. Lyödään! (Lyövät kättä). Saakeli, kuinka tääll' on kylmä!

RUOTSILA. No, kyllä siitä pääsemme. Panemme paperit uuniin, eihän niitä enää tarvita!

LIND. Se oli sukkela keino! (Viskaa muutamia paperivihkoja uuniin, tuli syttyy).

RUOTSILA. Lindi, minulle tuli nyt yht'äkkiä mieli niin iloiseksi!

LIND. Minulta ikäänkuin kivi vierähti sydämmeltäni!

RUOTSILA. Lindi, olemme me aika pöytiöitä olleet!

LIND. Kuin olemme niin kauan turhasta riidelleet!

RUOTSILA. Ja toinen toisillemme harmia tehneet!

LIND (liikutettuna). Ruotsila, minä olen monta vuotta sinua vihannut!

RUOTSILA (itku-suin). Ja minä sinua!

LIND. Ja kuitenkin olet sinä niin hyväluontoinen mies!

RUOTSILA. Etkä sinäkään ole se ilkiö kuin ajattelin —

LIND. Kuin sinä taannoin tarjosit minulle tupakkiasi, niin se oikein liikutti minua!

RUOTSILA (aina pehmeämmin). Se säälisti minua, että tyhjää piippua imit!

LIND. Ja minun sydäntäni leikkasi, että sinulla oli niin nälkä.

RUOTSILA (itkemäisillänsä). Lindi, minä kenkkään sinulle koko lammen; tee sen kanssa, mitä tahdot!

LIND. Eikö mitä, myllyn rakennamme yhdessä! (aina pehmeämmin). Ruotsila, minulla oli sinusta väärä luulo, minä pidin sinua uppiniskaisena.

RUOTSILA. Ja minä sinua ahnasna!

LIND (itkemäisillänsä). Anna se minulle anteeksi!

RUOTSILA. Elä sitä pane pahaksi!

LIND. Ja nyt teemme ystävyyden koko elinajaksemme.

RUOTSILA. Ijäksi päiväksi!

LIND. Ja riitakirjat —?

RUOTSILA. Lyömme kaikki tuleen!

LIND. Ja asianajajat —?

RUOTSILA. Saa perkele ottaa!

LIND. Ja riitamme —?

RUOTSILA. On nyt päättynyt!

LIND. Päättynyt se on, kuin onkin! (Antavat kättä toinen toisillensa ja likistävät toisiansa).

VIIMEINEN KOHTAUS.

Edelliset, Kaski, Vingler.

KASKI (ulkona). Johan päivä alkaa valjeta, herra herrassyörinki. (Tulee sisään). Eivätkö, lempo viekään, ole tukkanuottaisiila. Erillenne, hyvät herrat!

VINGLER (tulee joutuisasti). Mikä täällä on, mikä hätänä, yövartija toi juuri nyt sanoman minulle, ja minä läksin joutuisasti teitä vapauttamaan — kuka teille pahaa tekee, herra Ruotsila?

RUOTSILA. Ei kukaan, me sovimme vaan.

VINGLER. Mitä?

LIND. Ja sovimmekin oikein sydämestämme.

RUOTSILA. Ja jos ennen olisimme joutuneet suuta-suuksin asiasta, niin olisimme sen jo ennen sopineet pois.

LIND. Vanginvartija, nuo riitakirjat kenkkäämme teille puun lisäksi.

KASKI. Niin tulkaa nyt alas herra polisisihtierin tykö; herrassyörinki Vingler on puhunut teidän edestänne ja te olette vapaat.

LIND ja RUOTSILA (menevät kumpikin vuoteellensa ja pukevat päällystakit yllensä).

VINGLER (työkkää vihassa keppinsä laattiaan). Jos nämä tolvanat eivät olisi päässeet yhteen, olisi tämä mehevä asia vielä kestänyt jonkun seitsemän vuotta. Se hiiden hyväsydämmisyys hävittää meidät asianajat kokonansa. Ja minä juuttaan narri riensin vielä näin laskemaan nämä pöllöt irti.

LIND ja RUOTSILA (valmiit lähtemään paikalta). Jääkää hyvästi herra herrassyörinki Vingler! (Menevät).

Esirippu alas.

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK RIITA-ASIA: ILVEILYS YHDESSÄ NÄYTÖKSESSÄ ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the

user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original "Plain Vanilla ASCII" or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, "Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation."
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain "Defects," such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the "Right of Replacement or Refund" described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS', WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or

unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we

do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.